

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки та природокористування

СИЛАБУС
Нормативної навчальної дисципліни
МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА
ЗАХИСТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
підготовки магістра
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійної програми: Економіка довкілля і природних ресурсів

Силабус нормативної навчальної дисципліни підготовки магістра галузі 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка, освітньо-професійної програми Економіка довкілля і природних ресурсів

Розробник: Павлова Олена, завідувач кафедри економіки та природокористування, д.е.н., професор

Гарант освітньо-професійної
програми
Економіка довкілля та
природокористування

Костянтин Павлов

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри економіки та природокористування

протокол №1_від 27.08.2021 р.

Завідувач кафедри
економіки та природокористування

Олена ПАВЛОВА

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	051 Економіка, Економіка довкілля та природокористування Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2021 / 2022
		Семестр 1
ІНДЗ: немає		Лекції 22 год.
		Практичні 24 год.
		Самостійна робота 66 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Павлова Олена Миколаївна – д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки та природокористування

Контактна інформація – +380985038484, E-mail: pavlova.olena@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1.Анотація курсу. Опанування дисципліною сприяє усвідомленню цілей соціального міждисциплінарного наукового дослідження, усвідомленню особистісних та пізнавальних навичок, необхідних для реалізації власного дослідницького потенціалу; ознайомленню з особливостями їх відпрацювання у процесі професійного навчання, формуванню наукової та методологічної культури; відпрацюванню практичних вмінь, спрямованих на виконання кваліфікаційних досліджень та наукових робіт як підсумку соціального дослідження. Розкривається роль інтелектуальної власності як складової інтелектуального капіталу, формується повага до авторського права та вміння захищати авторське право при проведенні власної наукової діяльності.

2.Мета і завдання навчальної дисципліни – Метою дисципліни є надання студентам знань з питань класифікації наук, організації науково-дослідної діяльності в Україні, організаційних баз наукових досліджень, основних наукових методологій та методів, економічних досліджень. Основні завдання вивчення дисципліни полягають в тому, щоб на належному рівні подати студентам необхідний навчальний матеріал, максимально наближаючи запропоновані ситуації до дійсності, навчити їх спрямувати теорію на розвиток методів отримання, обробки і використання управлінської та економічної інформації в менеджменті підприємства та у забезпеченні законності господарської діяльності підприємства згідно чинного законодавства.

Засвоєння студентами предмета, призначення та основних функцій методології наукового пізнання; - засвоєння студентами специфіки наукового дослідження, методів наукового пізнання; - розуміння характеру побудови теоретичних та експериментальних досліджень, знання поширених видів і джерел наукової інформації; - засвоєння логіки розгортання наукових тверджень, загальних вимог до оформлення наукових досліджень.

3.Результати навчання (Компетентності)

Загальні компетентності

- ЗК 1. Володіння фундаментальними світоглядними знаннями, що сприяють формуванню загальної культури й соціалізації особистості, її схильності до цивілізаційних етичних цінностей професійному розвитку;
- ЗК 2. Володіння фундаментальними знаннями, необхідними для професійного здійснення наукової діяльності та проведення власного наукового дослідження;
- ЗК 3. Володіння методологіями наукової та освітньої діяльності, здатність швидко адаптуватися до змін і професійно застосовувати новітні наукові технології;
- ЗК 5. Здатність здійснювати пошук та аналізувати інформацію з різних джерел, яка стосується публічного управління та адміністрування, проводити критичний аналіз, оцінку та синтез нових та складних ідей, застосовувати з цією метою сучасні методи і моделі;
- ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати наукові проблеми, здатність самостійно продукувати і приймати рішення;
- ЗК 7. Здатність проводити ґрунтовні дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення

Фахові компетентності

- ФК 1. Здатність застосовувати філософські засади, понятійно-категоріальний апарат, новітні теорії, концепції, технології та методи публічного управління та адміністрування, необхідні для вироблення нового знання та розв'язання комплексних проблем у сфері публічного управління та адміністрування;
- ФК 2. Спроможність аналітично мислити та демонструвати методологічні компетентності аналітико-синтетичного рівня щодо систематизації даних, застосовування сучасних методів з метою проведення наукового дослідження, зокрема у сфері публічного управління та адміністрування;
- ФК 3. Здатність використовувати загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень, що спрямовані на ґносеологічне пізнання досліджуваних явищ та синтезу інституціональних засад публічного управління та адміністрування;
- ФК 5. Спроможність виявляти причинно-наслідкові зв'язки управління публічною сферою загалом та її складовими, між різними рівнями публічного управління.

Програмні результати навчання

- ПРН 1. Організувати творчу діяльність, роботу над науковими та іншими джерелами, виконувати незалежні оригінальні і придатні для опублікування дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, а також дотичних предметних областей; дотримуватися принципів наукової етики та цінностей різноманітності та соціальної справедливості;
- ПРН 2. Використовувати правила цитування та посилання на використані джерела, правила оформлення бібліографічного списку, розуміти зміст і порядок розрахунків основних кількісних наукометричних показників ефективності наукової діяльності (індекс цитування, індекс Гірша (h-індекс), імпаکت-фактор (ІФ, або IF));
- ПРН 3. Демонструвати наукову грамотність, що включає в себе розуміння наукового методу, кількісні та якісні методи дослідження, здатність оцінювати наукову літературу та критично застосовувати теорії, методології, закономірності, закони та принципи для вирішення фундаментальних проблем у сфері публічного управління та адміністрування, а також дотичних предметних областей, проводити критичний аналіз публікацій в різних наукових, професійних та освітніх джерел у сфері публічного управління та адміністрування, виявляти теоретичні та практичні проблеми, протиріччя і невирішені раніше задачі (проблеми) або їх складові, а також дискусійні питання в цій сфері;
- ПРН 5. Відслідковувати та аналізувати найновіші досягнення в сфері публічного управління

та адміністрування, дотичних предметних областях та знаходити наукові джерела, які мають відношення до сфери наукових інтересів здобувача, працювати з різними джерелами, розшукувати, обробляти, аналізувати та синтезувати отриману інформацію джерелах для розв'язання задач дисертаційного дослідження та спеціальності; працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами (наприклад, Scopus, WebofScience, WebofKnowledge, Astrophysics, PubMed, Mathematics, Springer, Agris, GeoRef та ін.);

ПРН 6. Виявляти, ставити та вирішувати проблеми і задачі сучасної науки публічного управління та адміністрування та практики реалізації наукових досягнень;

ПРН 11. Демонструвати здатність аналізувати, синтезувати і застосовувати наукові знання для створення новітніх ідей, розробки нових концептуальних моделей та / або дослідження гіпотез у сфері публічного управління та адміністрування, використовувати сучасні методи аналізу для встановлення тенденцій розвитку об'єктів дослідження;

ПРН 15. Використовувати історичні надбання та методологічні досягнення в сфері управління державою, територіальним утворенням та іншим людським колективом для аналізу, прогнозування розвитку об'єкта і суб'єкта управління ;

ПРН 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання конкретних проблем публічного управління та адміністрування; виокремлювати стратегічні пріоритети управління суспільством, державою, територіальними утвореннями та іншими людськими колективами з урахуванням загальноцивілізаційних цінностей, трендів розвитку і світового досвіду, розробляти та реалізовувати заходи щодо адаптації та впровадження кращих вітчизняних та зарубіжних практик діяльності органів публічного управління та інших організацій публічної сфери;

ПРН 17. Використовувати теоретичні засади та методологію проектування систем публічного управління та адміністрування, його складових – глобального, модернізаційного, системного, інституціонального та організаційного підходів – застосовувати їх технології та методи для формування та моніторингу цих систем, ініціювати, розробляти та організовувати впровадження інноваційних проєктів на різних рівнях публічного управління та адміністрування;

ПРН 19. Розуміти особливості специфіки професійно-педагогічної діяльності законодавче та нормативно-правове забезпечення вищої освіти, сучасні викладача вищої школи, вміти розробляти ресурсне забезпечення навчального процесу та проводити заняття різних форм навчального процесу; застосовувати засоби і технології організації та здійснення освітнього процесу, різноманітні аспекти виховної роботи зі студентами, інноваційні методи навчання, розробляти та викладати спеціальні навчальні дисципліни з питань публічного управління та адміністрування у закладах вищої освіти .

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього		Лек.	Практ.	Сам. роб.	Ко нс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи маркетингу							
Тема 1. Поняття та види наукового дослідження	10		2	2	6	0	усне опитування. 4 бали
Тема 2. Емпіричні методи наукового дослідження	10		2	2	6	1	усне опитування. 4 бали
Тема 3. Теоретичні методи наукового	10		2	2	6	0	усне опитування,

дослідження							ситуаційні завдання. 4 бали
Тема 4. <u>Математично-статистичні методи</u> наукового дослідження	10		2	2	6	1	усне опитування. 4 бали
Разом за модулем 1	40		8	8	24	2	max 16 балів
Змістовий модуль 2. Комплекс маркетингу на підприємстві							
Тема 5 Інформаційна база економічних досліджень	10		2	2	6	1	усне опитування, ситуаційні завдання. 3 бали
Тема 6. Оприлюднення результатів наукових досліджень	10		2	2	6	1	усне опитування, ситуаційні завдання. 3 бали
Тема 7. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти	10		2	2	6	1	усне опитування. 3 бали
Тема 8. Організація запровадження результатів інтелектуальної власності в наукових дослідженнях	10		2	2	6	1	усне опитування. 3 бали
Тема 9. Форми та види об'єктів інтелектуальної власності	10		2	2	6	1	усне опитування. 4 бали
Тема 10. Умови реєстрації та підтвердження наукоємності об'єктів інтелектуальної власності	15		2	4	6	1	усне опитування. 4 бали
Тема 11. Наукові засади інтелектуальної власності	15		2	2	6		усне опитування. 4 бали
Разом за модулем 2	80		14	16	42	6	max 24 бали
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)							Бал
Модульна контрольна робота							max 60 балів
Всього годин / Балів	120		22	24	66	8	max 100 балів

5. Завдання для самостійного опрацювання

У процесі виконання самостійної роботи студент, використовуючи знання теоретичного матеріалу та набуті прикладні навички за фахом, має продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи і вміння творчо мислити та вирішувати актуальні

науково-прикладні завдання. Метою самостійної роботи є набуття студентами практичних навичок щодо засвоєння знань з теорії розвитку інфраструктури товарного ринку, управління діяльністю підприємства в галузі просування, зберігання та продажу товарів і послуг, забезпечення потреб споживачів.

Для виконання роботи студент обирає та опрацьовує теоретичне питання.

Теми самостійної роботи

1. Поняття та види методів наукових досліджень.
2. Обґрунтування вибору методу наукового дослідження.
3. Види методів емпіричних наукових досліджень.
4. Методи метатеоретичного рівня пізнання.
5. Види універсальних методів емпіричних досліджень.
6. Сутність, переваги та недоліки методу спостереження.
7. Особливості використання методу моделювання в Україні.
8. Методологія й метод: взаємозв'язок понять.
9. Методи наукового планування.
10. Використання методів стратегічного дослідження в сучасних умовах розвитку економіки України.
11. Виділіть етапи процесу наукового дослідження. Чому організаційно-методична підготовка науково-дослідного процесу починається з розробки програми досліджень?
12. Державна система організації й управління науковими дослідженнями в Україні, на вашу думку, є ефективною?
13. Яка наука в Україні є більш ефективною та мобільною – заводська чи позавідомча наука (підприємницький сектор)? Хто є суб'єктами наукової діяльності?
14. Чому результативність наукового дослідження визначається ступенем його реалізації (упровадженням у практику)? Чи завжди це так? Обґрунтуйте відповідь.
15. Які нові організаційні структури й організаційні форми у сфері прикладної (галузевої) науки матимуть найбільший розвиток у сучасних умовах?
16. Чим відрізняється діяльність ученого та наукового працівника? Чим відрізняється навчально-дослідна робота й науково-дослідна робота студентів?
17. Чому одним з основних завдань вищої школи в європейських країнах є виховання дослідника-мислителя? Якими якостями він повинен володіти?
18. Які з принципів організації дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів у європейських країнах можуть бути успішно застосовані в Україні?
19. Чому залучення наукових кадрів до інноваційної політики держави є досить поширеним правовим явищем у практиці зарубіжних країн?
20. Наукова інформація та способи її пошуку.
21. Пошук інформації за ключовим словом.
22. Визначення й ознайомлення з основними літературними та архівними джерелами.
23. Пошук інформації в процесі наукової роботи. Загальна характеристика.
24. Поняття «інформаційний пошук». Етапи інформаційного пошуку.
25. Визначення теми інформаційного пошуку, а також його хронологічних, мовних і географічних меж.
26. Джерела первинної та вторинної інформації.
27. Характеристика масиву інформаційних матеріалів.
28. Пошук інформації, його етапи.
29. Бібліографічний пошук інформації із суспільних наук.
30. Пошук бібліографічної інформації в каталогах і картотеках.
31. Бібліографічних апарат наукових досліджень.

32. Джерела пошуку інформації, їх класифікація.
33. Електронні засоби пошуку інформації.
34. Комп'ютер як інструмент науково-дослідної роботи.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. Про відсутність з поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Політика щодо академічної доброчесності Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 0,5 бали). Обов'язковою є присутність студента на модульному та підсумковому контролях. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. Системно і регулярно переглядати лекційний матеріал, працювати з навчальною та науковою літературою. Здавати самостійні роботи та завдання у визначені терміни. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем у друкованому або електронному вигляді виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є екзамен, який передбачає оцінювання засвоєного студентами навчального матеріалу з навчальної дисципліни, на підставі результатів поточного контролю і модульних контрольних робіт.

Перелік питань на екзамен

1. У чому сутнісна відмінність між поняттями «наукове пізнання» та «знання»?
2. Із яких компонентів складається наукове пізнання?
3. У чому полягає сутність пізнавальної діяльності в контексті структурного розуміння наукового пізнання?
4. Чим обґрунтовується вибір наукової проблеми дослідження?
5. Яка різниця між термінами «гіпотеза», «концепція» та «наукова теорія»?
6. Якими є основні функції наукової ідеї в науковому пізнанні?
7. Що є структурними складовими частинами наукової теорії?
8. Для якого виду знань характерне повне відтворення узагальнених уявлень про об'єкт, що забезпечує абсолютний збіг образу з об'єктом?
9. Охарактеризуйте передумови формування базового знання.
10. Назвіть основні ознаки наукового дослідження.
11. Із якою метою здійснюються наукові дослідження?
12. Охарактеризуйте основні прийоми узагальнень.
13. Назвіть основні види наукових досліджень.
14. Які основні характеристики, що визначають вибір методів наукового дослідження?
15. Яка послідовність застосування методів дослідження?
16. Якими причинами зумовлюється моделювання економіки підприємства?

17. Яка різниця між суцільними та несучільними спостереженнями?
18. Назвіть основні вимоги до спостереження.
19. У чому сутність моделювання?
20. Які є види універсальних методів емпіричних досліджень?
21. За якими ознаками класифікують методи наукового планування?
22. Охарактеризуйте особливості використання різних методів стратегічного дослідження.
23. Розкрийте сутність та схарактеризуйте основні етапи організації сучасних наукових досліджень.
24. Охарактеризуйте державну систему організації й управління науковими дослідженнями в Україні.
25. Назвіть органи управління в Україні та охарактеризуйте основні напрями державної науково-технічної політики.
26. Дайте визначення інкубатора, технопарку, технополісу й венчурного підприємства.
27. Назвіть основних суб'єктів наукової діяльності в Україні.
28. Дайте визначення та назвіть головні ознаки наукової школи.
29. Які принципи є засадничими щодо роботи наукового колективу та наукової школи? Охарактеризуйте їх.
30. Охарактеризуйте сучасні тенденції організації наукової діяльності студентів у різних країнах.
31. Чим відрізняється вітчизняний та зарубіжний досвід організації наукової діяльності?
32. Назвіть принципи організації дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів європейських країн.
33. Назвіть основні види ефективності наукових досліджень та поясніть їх сутність. Які види економічного ефекту від НДР вам відомі?
34. Назвіть та поясніть критерії оцінки ефективності роботи науковця.
35. Охарактеризуйте основні джерела науково-технічної інформації.
36. За якими критеріями класифікують економічну інформацію?
37. Охарактеризуйте види навчальних та наукових матеріалів.
38. Назвіть етапи пошуку необхідної інформації.
39. Назвіть елементи бібліографічних посилань Гарвардського стилю?
40. Опишіть види статистичних спостережень.
41. Охарактеризуйте джерела отримання інформації залежно від типу дослідження.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчальнометодичний посібник / Н.М. Краус. – Полтава: Оріяна, 2012. – 183 с.
2. Мальська М. П. Організація наукових досліджень: навчальний посібник / М. П. Мальська, І.Г. Пандяк. – К: ТОВ «Видавництво «Центр учбової літератури», 2017. – 136 с.
3. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / М. Михайлов [та ін.].–

Х. : ХДУХТ, 2014. – 220 с.

4. Методологія наукових досліджень: навч.-метод. посіб. / [уклад. Олійник Н. Ю.]. - Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І., 2015. - 110 с.

5. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. / Г.В. Дейниченко, Г.М. Постнов / Харк. Держ. ун-т харчування та торгівлі. – Харків: ХДУХТ, 2014. – 115 с.